Anul al 55-lea 12 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 12 Pagini Nr. 98 Sâmbătă 9 Aprilie 1938
P IIII
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal şi valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

UN „CADASTRU" AL MINORITĂȚII MAGHIARE?

Ziarele maghiare din zona frontierei de vest se ocupă de chestiunea întocmirii unui cadastru al populației minoritare maghiare din România.

Ideia cadastrului aparține organizației politice a germanilor din Cehoslovacia. Această organizație a propus acum câteva săptămâni întocmirea cadastrului ce interesează minoritatea respectivă germană. Ce se înțelege şi ce se urmăreşte prin întocmirea cadastrului?

Inventarierea statistică a efectivului de care dispune o minoritate etnică, spre a se înlătura evaziunile dintr'un grup etnic în altul şi posibilitatea de a se urmări pe baza lui desvoltarea economică şi culturală a populațiunei respective.

Ziarul „Hirlap" din Arad scrie că întocmirea unui asemenea cadastru al minorității maghiare s'ar putea face lăsând fiecăruia libertatea să declare naționalitatea sa, fără nici o influență străină şi fără nici un scop politic.

In legătură cu această propunere, ziarul citat formulează a doua propunere: deoarece partidul maghiar nu mai există în urma dispozițiilor cuprinse în decretul-lege privitoare la dizolvarea tuturor organizațiilor politice, să se înființeze „alianța maghiară", — care ar reprezenta unitatea minorității respective şi ar avea misiunea să-i apere drepturile.

Reamintim că o „alianță maghiară" s'a mai propus îndată după înfăptuirea României Mari în scopuri politice nu tocmai bine definite şi deaceea guvernul român n'a autorizat constituirea sa. Intru cât situația actuală ar îngădui existența unei asemenea organizații, când după douăzeci de ani dela unire s'a dovedit că drepturile minorității maghiare, ca şi ale celorlalte minorități etnice, sunt respectate şi nimeni nu urmăreşte să le nesocotească?

Dacă acum douăzeci de ani a putut să existe teama şi neîncrederea în rândurile maghiarilor, ce se aşteptau să li se aplice aproape acelaş regim care l-au aplicat ei românilor din Transilvania în timpul dominației lor, astăzi această stare de spirit nu-şi mai are rostul, când pe baze constituționale minoritățile se bucură de aceleaşi drepturi depline ca şi populațiunea majoritară română. Propunerea întocmirei cadastrului pentru stabilirea efectivului numeric al minorității maghiare, prin declarația liberă a naționalității, este inadmisibilă, când prin ea se urmăresc scopuri opuse intereselor statului român. Ungurii au căutat şi înainte de război şi după încheerea păcii, să sporească efectivul lor etnic, prin trecerea altor naționalități, sau elemente etnice străine, în massa populațiunii lor. Aşa au considerat pe evrei, maghiari, pe şvabii maghiarizați din Satu Mare şi din Banat, maghiari, ca şi pe românii secuizați, maghiari.

Cea mai mare escrocherie în materie de statistică demografică şi de repartizare a populațiunii după origina etnică, este aceea cu secuii trecuți în massa maghiarilor.

Recensământul ce s'a efectuat în 1930 în condiții atât de defectuoase, nu prezintă oglinda realității în ce priveşte dispozitivul repartizării populațiunii României pe naționalități, după originea etnică, deoarece grupul etnic secuesc a fost înglobat în cel maghiar, iar numeroşi evrei au fost trecuți în grupul maghiar, german, sau în massa populației române. Deaceea nu un cadastru făcut de maghiari pe declarație „liberă" a naționalității este necesar, ci un recensământ al populației țărei pe baze serioase, ştiințifice, care să reprezinte o repartizare reală a locuitorilor după originea lor etnică. Iată ce ne trebue.

Intre naționalism şi credință

O revistă ilustrată străină publica de curând două fotografii sugestive: în Iulie trecut pe imensa piață a eroilor, la Viena, fostul cancelar Schuschnigg rostia o cuvântare în amintirea lui Dollfuss. Piața gemea de lume. Câteva luni mai târziu, în Martie 1938, în acelaş loc, d. Adolf Hitler preamăria înfăptuirea Anschlussului. Ca şi în Iulie trecut, piața gemea de lume. Probabil, în mare parte, mulțimea de azi era aceiaşi ca cea de eri.

Tainică şi irezistibilă influență a puterii asupra mulțimilor şi asupra indivizilor!

Fruntaşii spirituali câteodată conduc, de multe ori urmează mulțimile.

La 21 Octombrie 1934, cardinalul Innitzer, primatul Vienei, prinț al bisericii catolice, declară:

„In zilele noastre a apărut o nouă formă de materialism: materialismul sângelui şi al rasei. Este o erezie nouă, care se răspândeşte sub forma păgânismului. Nu am nevoie să precizez de unde vine această erezie, care sub masca materialismului, încearcă să pătrundă în națiunea noastră...".

Acelaş prinț al bisericii, la 16 Martie 1938, adresând o pastorală credincioşilor săi, îi îndemnă:

„Preoții şi credincioşii vor urma fără rezerve statul mare german şi pe Führerul lui, căci lupta pe care ei o duc contra greşelii primejdioase a bolşevismului şi pentru a asigura viața Germaniei, a procura muncă şi pâine, a da Reichului puterea şi onoarea şi poporului german unitatea este înveşnicirea obiectul binecuvântărilor Providenței".

Această reacțiune a primatului Vienei era prețuită de fruntaşii naționali-socialişti din Germania, care vedeau în gestul cardinalului Innitzer un îndemn şi o pildă pentru prelații şi credincioşii catolici ai Reichului, în ziua plebiscitului din 10 Aprilie.

Ea făcea însă cea mai supărătoare impresie la Vatican, care publica o notă autorizată arătând că declarația cardinalului Innitzer a fost făcută, fără autorizarea sau aprobarea Sfântului Scaun şi că episcopatul austriac poartă singur răspunderea ei.

Postul de radio al Vaticanului, comentând acțiunea cardinalului, condamnă cu hotărire, în cuvinte aspre, atitudinea catolicilor, fie ei simpli credincioşi sau demnitari ai bisericii, cari din tactică sau din exces de prudență, se arată slabi până la punctul de a se adapta faptelor împlinite, ceiace este de natură să vatăme onoarea şi considerația bisericii şi să compromită misiunea ei.

Şi comunicarea oficioasă a Vaticanului ajunge la încheierea că nici un credincios nu este îndatorat să-şi orienteze atitudinea politică, după aceia a episcopatului austriac.

Nu e greu de priceput emoția, pe care aceste manifestări ale Vaticanului au pricinuit-o în Germania, ca şi la Roma de altfel, unde se aştepta ca, cu prilejul vizitei sale, d. Hitler să fie primit în audiență de Papă, ceiace ar fi fost începutul unei destinderi în raporturile atât de încordate, de câțiva ani, între Reich şi Sfântul Scaun.

O ceartă veche de mai multe secole desparte Roma Papilor de Germania din toate vremurile. Ea izbucneşte cu violență, de câte ori dincoace de Alpi, o mare personalitate cârmueşte destinele poporului german. Călugărul Vinfried, care sub numele de Sfântul Bonifaciu, a creştinat Germania, n'a avut mâna fericită, când a înlăturat divinitățile Walhallei germane.

Luptele de mai multe ori seculare ale dinastiei imperiale a Hohenstaufenilor contra bisericii; reforma lui Luther; războiul de 15 ani al lui Bismarck contra Romei, cunoscut sub numele de Kulturkampf; neopăgânismul de azi al d-lui Alfred Rozenberg, care e în fond, doctrina religioasă a național-socialismului, toate aceste manifestări istorice contra catolicismului sunt în realitate reflexe ale însuşi sufletului german. In lupta dintre biserică şi germanism se ciocnesc două stări de spirit, două concepții despre lume şi despre viață, două feluri de a fi: cel german şi cel latin.

D. Hitler nu a luat încă poziție până acum, în conflictul dintre episcopatul catolic şi papalitate, cu prilejul Anschlussului. De sigur, d-sa, — ca şi Bismarck — nu va merge la Canossa. Papii nu mai au puterea temporală şi Canossa nu mai este din vremurile noastre. Oficial un concordat reglementează de cinci ani raporturile între Roma şi Reich. Va fi el denunțat sau nu? Se va prelungi conflictul istoric între național-socialismul german şi catolicismul roman? Mai exercită acesta destulă influență spre a crea greutăți ideii în mers a nazismului? Va avea vreo urmare această ciocnire asupra legăturilor dintre național-socialism şi fascismul italian, care face de aproape zece ani, o politică de împăcare consfințită de acordurile de la Lateran cu Sfântul Scaun?

Viitorul singur ne poate aduce răspunsul la aceste întrebări. Cardinalul Innitzer n'a urmărit de sigur, prin indemnul său către credincioşi, decât să împace sentimentul național al germanilor austriaci cu credința lor religioasă şi să facă suportabilă viața bisericii sub noul regim. Dar Roma a văzut chestiunea cu alți ochi şi contradicția dintre glasul sângelui şi conştiința credincioşilor s'a lărgit într'o luptă între politică şi biserică, între credințele naționaliste şi cele religioase, pe care opinia internațională o urmăreşte cu un interes universal.

BASTIONUL ANGLIEI

Gibraltarul, paznicul de până acum al Mediteranei, este astăzi centrul unor importante manevre navale engleze. Fotografia noastră a fost luată dintr'un avion militar

Planul d-lui Goering pentru organizarea economică a Austriei

Dela trimisul nostru special la Viena

Viena, 6 Aprilie

Austria nu mai este un stat, dar rămâne la liziera de sud a Reichului țară germană cu o suprafață de 87.000 km. patraţi şi 7 milioane de locuitori. Țară cu un vast aparat industrial, cu o mare arteră economică — Dunărea, care va fi transformată în câțiva ani în cel mai mare port fluvial de pe continent — şi cu cel mai fericit vad comercial în Europa centrală, unde se înoadă toate drumurile mari ale pământului.

Pentru noi Austria a fost — şi de aci încolo va fi probabil şi mai mult — un serios centru economic. Clientă şi furnizoare a Vienei, România rămâne interesată de orice transformare economică a bazinului danubian. De aceea vom da astăzi câteva date interesante în legătură cu prefacerile economice de aici, ca urmare firească a anschlussului politic.

Sectorul austriac a fost încorporat a doua zi chiar după revoluția dela 13 Martie în sistemul autarhic al economiei germane, pus sub supravegherea doctorului Keppler, care e numit comisar special al Reichului la Viena.

Doctor Keppler are grijă ca planul de patru ani fixat de d. Goering pentru reorganizarea economică a Austriei să fie executat punctual. Mai întâi el va trebui să extindă în noul teritoriu toată rețeaua de legiuiri şi măsuri existente în vechiul imperiu. Paralel cu aceasta, are ordin să rezolve cât mai curând problema şomajului şi a foametei, spre a răpi agitatorilor marxişti argumentele învrăjbirii sociale şi a accelera astfel procesul de integrare a tuturor austriacilor în totalitatea germană. Va transforma Austria într'un şantier de lucru pentru a o face capabilă ca în cel mai scurt timp să devină un puternic centru de influență şi expansiune economică în Balcani şi Răsăritul Europei.

Programul feldmareşalului Goering trebue executat absolut exact. Iată punctele lui esențiale:

1. Convertirea şilingului în mărci la un curs convenabil.

2. Lichidarea imediată a soldului în clearing (60 mil.).

3. Ridicarea taxelor vamale de la vechea frontieră începând de la 26 Martie, pentru ca mărfurile austriace să poată ajunge imediat şi nestingherite pe piața internă a Germaniei.

4. Inceperea unei vaste campanii de exploatare a subsolului prin activarea producției societăților exploatatoare cu credite mari şi mână de lucru suficientă. Uzinele „Herman Goering" vor pune în valoare noui zăcăminte de minereuri şi marile turnătorii proectate în Franconia vor fi construite la Linz. Proectele acestei uzine, care va fi cea mai mare din lume, au şi fost puse în lucru. Până la sfârşitul lunei Aprilie vor fi complet gata. In luna Mai va începe construcția angajând mii de lucrători la bina şi pe urmă alte mii în exploatare.

Tirolul care cuprinde vaste zăcăminte de cupru şi Carintia cu oțel, magnezită, etc. vor fi prospectate şi încadrate într'un program de exploatare accelerată, în ansamblul industriei de război.

5. Desvoltarea producției de țiței care se găseşte în cantitate redusă în regiunea Vienei.

6. Desvoltarea industriei chimice prin lichefierea cărbunelui pentru a se obține benzină şi uleiuri.

7. Construirea unei fabrici de lână extrasă din bază de lemn.

8. Raționalizarea exploatării pădurilor din Alpi.

9. Agricultura se bucură de o atenție deosebită în planul Goering, pentruca în viitor să se importe cât mai puține cereale şi Austria să devină pe cât va fi posibil mai mult grânarul Reichului. Astfel, feldmareşalul a decis ca să se înceapă imediat lucrări de irigație, de regulare a cursurilor de ape, refacerea terenurilor degradate prin asanarea terenurilor mlăştinoase şi fertilizarea văilor, drenarea râurilor, introducerea îngrăşămintelor chi-

(Continuare in pagina 2-a)

Viața satelor

de A. CORTEANU

Orăşanul care a citit cartea, de curând apărută, *„Poeni"*, a d-nei Georgeta Cancicov, soția d-lui Mircea Cancicov, ministrul de finanțe, a putut face o dublă descoperire. Prima descoperire e talentul literar al d-nei Georgeta Cancicov. A doua, e viața intimă a unui sat românesc. Talentul d -nei Cancicov e o descoperire plăcută, foarte plăcută. O fată de boer, care vorbeşte în casă limbi străine, să scrie româneşte. Şi să scrie nu despre întâmplări din lumea ei, ci despre viața satului, cu bucuriile şi cu durerile lui zilnice. Şi nu privind de sus dela curte, prin ochelarii stăpânei disprețuitoare de slugi şi de clăcaşi desrobiți, ci luând parte cu trupul şi cu sufletul la tot ce se petrece în sat, pentru a îndulci asprimea vieții țărăneşti cu prezența ei autoritară, dar blândă, umană şi binefăcătoare!

E mai mult decât o surpriză. E o plăcere. Lupta împotriva marei proprietăți şi continua împărțire a resturilor de moşii cari au mai rămas dela expropriere, au acest trist rezultat pe lângă altele, că îndepărtează din sat familia proprietarului, mai ales în Moldova, unde proprietarii locuiau la țară. Odată cu proprietarul pleacă sâmburele de civilizație apuseană din viața rurală şi se stânge şi influența morală binefăcătoare pe care o exercitau mai ales femeile şi fetele boerilor, asupra populației satului. Cât de mare este nevoia unei asemenea influențe, poate oricine judeca, fără nici o greutate, dacă adună la un loc episoadele vieții țărăneşti descrise de d-na Cancicov şi caută să le reducă la câteva for-

(Continuare in pagina 2-a)

Un caz interesant de poziție inversă a organelor interne

C.-Lung Muscel, 6 Aprilie

In observația spitalului local, se află, de câtva timp, o femee, în vârstă de 56 ani, care prezintă un curios caz de completă inversiune a viscerelor, cunoscut în medicină sub numele de „Situs inversus", caracteristic prin aceea că toate organele sunt aşezate în partea opusă.

Astfel, la această femee, inima, splina şi stomacul sunt în dreapta, iar ficatul în stânga.

Interesant mai este şi faptul, că această anormalitate nu i-a cauzat nici o turburare a sănătății şi numai printr'o întâmplare a fost descoperit acest caz.

Crimă înfiorătoare în Statele-Unite

Serviciul special al „Universului"

El Paso, 6 (Radio-Central). — Din localitatea El Paso, statul Texas (America de Nord), se anunță un groaznic asasinat comis în regiunea El Paso-Bulmorhea.

D-na Weston şi fiica ei, în vârstă de 25 ani, dintr'o familie din înalta societate a Californiei, au fost găsite omorîte în mod groaznic pe o şosea, la 10 kilometri de localitatea San Horn.

Asasinii au atacat pe cele două femei, pe când acestea opriseră automobilul cu care călătoreau, spre a-i repara un cauciuc.

Cadavrele au fost găsite complet goale şi purtând numeroase răni provenite din lovituri de cuțite precum şi arsuri şi muşcături.

S'a mai stabilit că victimele au fost necinstite de asasini.

Neințelegeri între Regina Olandei şi prințul Bernhardt

Serviciul special al „Universului"

Haga, 6 (Radio-Central).— *Din cercurile apropiate curții regale olandeze, se anunță zvonul unor neînțelegeri între Regina Wilhelmina şi prințul Bernhardt, din cauza unui proect de căsătorie al fratelui acestuia, prințul Aschwin.*

Acesta din urmă ar vrea să se însoare cu o doamnă de onoare a Reginei.

Pericolul unei noui expansiuni a Germaniei în Europa centrală

Serviciul special al „Universului"

Londra, 6 (Radio-Central). — Cartea „Noi şi Germania", publicată de lordul Londonderry, a produs mare senzație în cercurile politice.

Lordul Londonderry subliniază diferența dintre Austria şi Cehoslovacia şi spune următoarele:

A fost imposibil să se producă o acțiune internațională în Austria împotriva Germaniei, dar cu totul altfel se va prezenta situația dacă politica de expansiune a Germaniei se va lăsa târâtă la un atac asupra Cehoslovaciei".

Lordul Londonderry avertizează nu numai Anglia, ci şi Germania, față de o nouă încercare de expansiune a Germaniei în Europa centrală.

Spionajul german în Anglia

Londra, 6 (Radio - Central). — „News Chronicle" anunță că deputatul liberal Mandler a trimis ministerului de interne un memoriu, atrăgând atențiunea autorităților britanice asupra propagandei şi acțiunii de spionaj organizată de poliția secretă germană în Anglia.

S'a constatat că personalul de serviciu german şi austriac este plasat la familii ofițereşti, unde pot spiona cu uşurință, şi afla lucruri interesante.

Limba noastră

Rânduială şi la Dicționar

Socotea Regele Carol I, în 1884, că patru, cinci, şease ani, vor fi de ajuns să se facă un bun dicționar al limbii noastre. Dar s'au aşternut anii, nu cinci, nu şease, nici zece, ci douăzeci şi dicționarul mult aşteptat era abia la început, la litera **A**.

Regele, pierzând răbdarea, zoreşte Academia. Dicționarul „să fie pus **cât mai curând** în mâna tuturor, avându-se grija ca întocmirea lui să fie cât de întreagă, cu un număr de citațiuni **bine alese**, însă limitat, **spre a nu se înnămoli** lucrarea într'o prea mare întindere. **Perfecțiunea** lui are mai puțină însemnătate decât **ființa** lui".

Cine să scoată dicționarul din înnămolire? Cine altul, decât d. Sextil Puşcariu? Nu vestejise el încetineala, planurile de lucru pe „piedestale cu mult prea înalte" ale lui Haşdeu? Nu spusese el că dicționarul, aşteptat de atâția ani, trebue făcut „într'un timp cât mai scurt"?

Academia încredințează dar d-lui Puşcariu sarcina de a face dicționarul. Ii dă şi materialul cules de profesorul Philippide. „Prin faptul că Academia mi-a pus la dispoziție, spune d. Puşcariu, în 1906, în raportul său către comisiunea Dicționarului, **CELE VREO CATEVA SUTE DE MII DE EXTRASE** culese de d. A. Philippide şi de colaboratorii săi, **AM FOST SCUTIT DE CEA MAI ANEVOIOASA DINTRE LUCRARILE PREGATITOARE, de muncă grea şi obositoare a adunării materialului...**

„Acest dicționar e aşteptat de atâția ani, încât azi TREBUE SA OCOLIM TOT CE AR PUTEA INTARZIA APARIȚIA LUI şi i-ar îngreuna redactarea. Strădania noastră va fi deci deocamdată mai ales gruparea şi rânduirea exemplelor aşa ca pe viitor, **la o a doua ediție**, să se poată adăoga cu uşurință materialul nou, să se împlinească lesne lipsurile şi să se îndrepteze aproape de sine (!) greşelile care au trebuit (!) să se nască (!) din aceste lipsuri". (Toate sublinierile sunt ale mele).

Vasăzică, în 1906, d. Puşcariu, moştenind tot materialul cules de Philippide, „câteva sute de mii de extrase" şi fiind astfel **„scutit de cea mai anevoioasă** dintre lucrările pregătitoare", nu vrea să se întindă mai mult. Lipsurile se vor împlini „la o a doua ediție".

Totuşi, au trecut peste treizeci de ani şi nu s'a făcut decât un sfert din ce trebuia să se facă în cinci, şease ani.

Nu se mai poate. Se cer grabnice măsuri de îndreptare.

Ce s'a petrecut până acum, ne arată că Dicționarul Academiei nu e lucru de filologi numai. Fiindcă datoria cea mai de seamă a unui asemenea dicționar e să fie călăuză. Să-ți spue cari sunt înțelesurile cuvântului, dacă el e literar, dacă e îngăduit să-l scrii, dacă ai voie să-l vorbeşti, ori nici atât.

Filologii să-şi împlinească sarcina, lămurind viața şi istoricul cuvintelor, gramatica şi sintaxa limbii.

Dicționarul Academiei nu poate să-l lucreze decât un bărbat de mare cultură,—erudit, istoric, gânditor, literat, om de gust, cu luminată şi caldă dragoste pentru datinele, pentru trecutul, pentru limba neamului său, — un bărbat muncitor, care nu rămâne în drum. De ce se apucă, o duce până la capăt.

Să fie rugat el, să primească această sarcină, să-şi aleagă colaboratorii, — douăzeci, treizeci, câți va fi nevoie, — şi să ne dea dicționarul în trei ani cel mult. Să fie „deparazitate" şi fasciculele apărute până acum.

După această, Şcoala, de orice treaptă, toate aşezămintele publice, să fie datoare să nu iasă din îndrumările Dicționarului, cum sunt datoare să ție seama de ortografia Academiei.

Dorința înțeleptului Rege Carol I nu s'a împlinit. Acei cari au făgăduit să urmeze calea dreaptă, pe care o croise marele ctitor, au luat-o pe ulicioare întortochiate, unde s'au înfundat, fără ieşire.

Gândul mi se îndreaptă, cu cel mai adânc respect, către Suveranul nostru.

Regele Carol II, dornic să pună rânduială în toate, să întindă înalta şi puternica lui ocrotire şi asupra Dicționarului limbii noastre, această limbă „care s'a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunărei... în plaiurile mărețe ale Carpaților", şi e cea mai trainică legătură între fiii acestei țări.

Numai aşa vom avea, în sfârşit, Dicționarul, pe care Academia trebuia să-l dea gata în cinci, şease ani, dar de o jumătate de veac tot întinde de el, şi cu cât o întinde, cu atât se înfundă.

T. PISANI

CONFERINȚĂ DIPLOMATICĂ LA PARIS

D. Paul Boncour, ministrul de externe (la birou), în conferință cu miniştrii Franței din principalele capitale europene